

Totuus nousee pintaan

Oletko käynyt Kajaanissa? Siellä maantie on rakennettu läpi Kajaanin linnan raunioiden. Hurjaa. Linnan muurit ovat siis jääneet ison betonisillan alle ja vilkas liikenne jyrää jatkuvasti läpi arvokkaan, historiallisen muistomerkin.

Ihan itsestään nousee mieleen kysymys, että kuka tällaisen päätöksen on aikoinaan 60-/70-luvuilla mennyt tekemään. Kuka on syyllinen moiseen päätökseen, joka on ikuisiksi ajoiksi pilannut jotain arvokasta? Vastaus löytyisi varmaan jostain Kajaanin kaupungin arkistojen kätkeistä, mutta kennelläpä sitä on aikaa sellaisia etsiä?

Vaan olisiko päätös ollut järkevämpi, jos päättäjien nimet olisi kirjattu ikiajoiksi vaikkapa linnan tuhonneen sillan kaitteeseen? Ehkä tyhmän päätöksen tehneet kuntapäätäjät olisivat osanneet pelätä historian tuomiota niin paljon, että päätös olisi jäänyt kokonaan tekemättä.

Historia on ankara tuomari. Vaikka osa tyhmyyksistä ja pahoista teoista jääkin ikiajoiksi pimentoon, niin yllättävän paljon historiantutkijat kuitenkin asioita menneisyydestä päivänvaloon kaivavat.

Diktaattorit ja hirmuhallitsijat vain luulevat pystyvänsä tekemään pahojaan salassa. Pidemmässä juoksussa heidän toimensa tulevat kuitenkin aina hyvinkin tarkasti läpivalaisuiksi. Vastaavasti vainottujen ja alas painettujen tarinat nousevat ajan kanssa pintaan.

Vuoden 1918 traagisia muistoja ja totuuksia on tuotu kaiken kansan käsittelyyn esimerkiksi *Sotasurmat*-projektin kautta. Kyse on valtioneuvoston kanslian taannoisesta suurhankkeesta, jossa netissä on julkaistu tietoja 39 550 henkilöstä, jotka saivat maassamme surmansa sotaoloissa vuosina 1914–1922.

Vastaavanlaisia, historian kipupisteitä käsitteleviä hankkeita on lukuisia eri puolilla maailmaa. Avoimuus, julkisuus ja rebellisyys ovat ainoita teitä dialogiin, sopuun ja toipumiseen. Yksilöt eivät aina ehdi elinaikanaan saada oikeutta, mutta silti – ja juuri siksi – historiantutkimus kaivaa esiin vaiettuja asioita, murtaa myyttejä ja tavoittelee totuutta.

Mikä mahtaa olla tulevaisuuden historiantutkijoiden arvio meidän ajastamme? Miltä tulee näyttämään lastenlapsiemme silmissä se Suomi, joka tänä vuonna vietti 100-vuotissyntymäpäivää?

Historian, hyvyyden, pahuuden ja oikeudenmukaisuuden aikaikkunat ovat erilaisia kuin ihmisyksilön. Kansanviisaus ja kristillisyyks ovat muotoilleet tämän ajatuksen sanomalla, että totuus ei pala tulesakaan ja Jumala näkee kaiken.

VILLE NIITYNEN
KIRKKOHERRA
KAABINAN SEURAKUNTA

